

**Toespraak van burgemeester P. Marnef
tijdens de persvoorstelling van Belforten van de Arbeid 2009,
Boom, 27.04.2009**

Geachte mijnheer de Vlaamse minister van van Financiën, Begroting en Ruimtelijke Ordening,
Geachte erevoorzitter van de [Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie](#) engageert,
Chér monsieur Olivier Muzellec, président du Le Non Lieu de Roubaix, 'Beffrois du travail',
Mijnheer de bestendig afgevaardigde,
Collega-burgemeester en schepenen,
Provincie- en gemeenteraadsleden,
Leden van de pers,
Vrienden,

Het is mij als burgemeester een eer en een genoegen om u hier vandaag in Boom te mogen verwelkomen in ons Nautisch Bezoekerscentrum en dat naar aanleiding van de voorstelling van het project 'Belforten van de arbeid.'

Het is, mijnheer de Vlaamse minister, ondertussen alweer even geleden dat u onze gemeente nog verblijdde met een officieel bezoek, maar het weerzien is bijzonder hartelijk.

Met dit bezoek bevestigt u, mijnheer de minister, in elk geval nog maar eens uw morele steun aan de streek die overigens in zijn gekende dynamiek en nimmer aflatend enthousiasme nog enkele u ondertussen welbekende hete hangijzers uit het vuur moet halen, maar dit evenement is noch het tijdstip noch de plaats om er zich aan te branden.

Beste aanwezigen,

Dat ook de Rupelstreek mee is ingegaan op het initiatief van 'De Belforten van de arbeid' is uiteraard geen toeval.

Zoals ik daarnet al aangaf is de regio decennialang gekenmerkt geweest door haar eigen 'Belforten van de arbeid', de tientallen fabrieksschouwen van de steenbakkerijfabrieken in de Rupelstreek.

Dat initiatief van 'De Belforten van de arbeid' is naar verluidt uit Noord-Frankrijk overgewaaid en telkens worden daar op 1 mei – het feest van de arbeid - de fabrieksschouwen in de aandacht geplaatst.

In onze streek zijn de ooit zo symbolische schouwen helaas bijna allemaal verdwenen. Van Hemiksem, over Schelle, Niel en Boom tot Rumst zag je destijds tientallen schouwen van steenbakkerijen aan de horizon.

Het waren samen met de kerktorens de enige bergen in ons vlakke, uitgegraven landschap. Elke vierkante meter langs de Rupel werd immers voor de klei- en steenbakkerijnijverheid gebruikt en miljoenen stenen stonden in de loodsen – de zogeheten leuzzes - te drogen.

Dat al die schouwen verdwenen zijn, is even logisch als jammer.

Logisch want met het verdwijnen van de steenbakkerijen en de reconversie van de Rupelstreek, moesten de schouwen plaats ruimen en werden ze één voor één gedynamiteerd, wat overigens – dit geheel ter zijde - telkens een spectaculair gebeuren was.

Hun verdwijning noem ik al even jammer omdat ze voor de herinnering aan de werkmensen stonden die op het geleg en in de steenbakkerijen zich een kromme rug hebben gewerkt, in vaak de meest erbarmelijke sociale wantoestanden.

Het doet me trouwens in een vloeiende beweging denken aan een wellicht toen al socialistische anekdote uit mijn schooltijd toen men mij vroeg wie de piramides had gebouwd en ik doodleuk antwoordde 'de slaven', terwijl volgens de leraar het enige juiste antwoord 'de farao's' was.

Welnu, het zijn ook hier uitgerekend de steenmakers, de gamsters, de afdraagsters, de uitzetters en noem maar op, kortom de vele arbeiders zelf die de Rupelstreek zijn rijke verleden hebben bezorgd. Vandaag moeten we onze voorouders daar nog altijd dankbaar voor zijn en het is onze taak om de jeugd daarop te wijzen.

Dat we tegenwoordig visueel nog maar weinig van de steenbakkerijen terugvinden, is dan ook wat te betreuren, al heb ik me er samen met mijn collega's van de Rupelstreek altijd voor behoed dat we het Bokrijk van de provincie Antwerpen zouden worden.

Gelukkig kennen we een alsmaar sterkere museale samenwerking tussen de verscheidene actoren op het vlak van industrieel-archeologisch erfgoed die ons blijvend herinneren aan het feit dat de Rupelianen zich echt letterlijk en figuurlijk uit de Vlaamse klei hebben opgetrokken.

Initiatieven als deze 'Belforten van de arbeid', maar ook de overkoepelende kunstbiënnale 'Vuur!Werk' kunnen alvast hun letterlijke steentje bijdragen tot het levendig houden van de herinnering aan ons steenbakkersverleden.

Het enige waar we moeten voor opletten is dat we aan een soort herinneringsverfraaiing zouden gaan doen.

In dat opzicht ben ik alvast blij dat er in volgende edities van onder meer het Baksteencongres meer aandacht zou komen voor het sociale aspect van de steenbakkerijen en ons industrieel-archeologisch erfgoed in het algemeen.

Ik ben er bijna van overtuigd dat dat meteen ook een insteek kan zijn voor de tweede editie van de 'Belforten van de Arbeid' volgend jaar.

Het is maar een idee dat ik graag ter overweging mee geef.

Ik wens in elk geval de initiatiefnemers het allerbeste toe, wens jullie allen nog een bijzonder gezellige avond toe en geef vervolgens graag het woord aan mijnheer de Vlaamse minister.

Van harte dank.

Patrick Marnef, burgemeester,
maandag 27 april 2009.